

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มุ่งศึกษาสภาพการใช้ลักษณะการใช้ ปัญหา และความต้องการในการใช้แหล่งวิทยากรชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

#### การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน จากโรงเรียนทั้งหมด 17 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 82 คน (ดังตาราง 1)
2. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน จากทั้งหมด 17 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 369 คน (ดังตาราง 2)

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา  
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน

| ที่        | โรงเรียน               | จำนวน   |               |
|------------|------------------------|---------|---------------|
|            |                        | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |
| 1.         | จักรคำคณาทร            | 19      | 13            |
| 2.         | อุโมงค์วิทยาคม         | 6       | 5             |
| 3.         | ป่าตาลบ้านธิพิทยา      | 4       | 3             |
| 4.         | แม่ทาวิทยาคม           | 2       | 2             |
| 5.         | สวนบุญ โยนปถัมภ์ ลำพูน | 18      | 13            |
| 6.         | บ้านแป้นพิทยาคม        | 7       | 4             |
| 7.         | ท่าชุมเงินวิทยาคาร     | 4       | 3             |
| 8.         | ป่าซาง                 | 11      | 9             |
| 9.         | วชิรป่าซาง             | 4       | 3             |
| 10.        | น้ำดิบวิทยาคม          | 4       | 3             |
| 11.        | ธีรกาณท์บ้านโอง        | 11      | 9             |
| 12.        | บ้านโองรัตนวิทยา       | 2       | 2             |
| 13.        | ราชประชานุเคราะห์ 26   | 2       | 2             |
| 14.        | เวียงเจดีย์วิทยา       | 2       | 2             |
| 15.        | แม่ตื่นวิทยา           | 5       | 4             |
| 16.        | นาทรายวิทยาคม          | 2       | 2             |
| 17.        | ทุ่งหัวช้างพิทยาคม     | 4       | 3             |
| รวมทั้งหมด |                        | 107     | 82            |

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา  
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน

| ที่        | โรงเรียน                 | จำนวน   |               |     |     |     |     |     |     |
|------------|--------------------------|---------|---------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
|            |                          | ประชากร | กลุ่มตัวอย่าง |     |     |     |     |     | รวม |
|            |                          |         | ม1.           | ม2. | ม3. | ม4. | ม5. | ม6. |     |
| 1.         | จักรคำคณาทร              | 3,278   | 12            | 12  | 12  | 11  | 10  | 10  | 67  |
| 2.         | อุโมงค์วิทยาคม           | 718     | 3             | 2   | 3   | 2   | 2   | 2   | 14  |
| 3.         | ป่าตอลบ้านธิพิทยา        | 614     | 3             | 3   | 3   | 2   | 1   | 1   | 13  |
| 4.         | แม่ทาวิทยาคม             | 828     | 4             | 4   | 3   | 2   | 2   | 2   | 17  |
| 5.         | สวนบุญบุญปกัมภักดิ์ลำพูน | 3,307   | 11            | 11  | 12  | 11  | 11  | 11  | 67  |
| 6.         | บ้านแป้นพิทยาคม          | 778     | 4             | 4   | 4   | 2   | 1   | 1   | 16  |
| 7.         | ท่าขุมเงินวิทยาคาร       | 658     | 3             | 3   | 3   | 2   | 1   | 1   | 13  |
| 8.         | ป่าซาง                   | 1,328   | 5             | 5   | 5   | 4   | 4   | 4   | 27  |
| 9.         | วรวิทย์ป่าซาง            | 317     | 1             | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 6   |
| 10.        | น้ำดิบวิทยาคม            | 785     | 3             | 3   | 4   | 2   | 2   | 2   | 16  |
| 11.        | ธีรภานุภัณฑ์บ้านโฮ่ง     | 1,545   | 6             | 6   | 6   | 5   | 4   | 5   | 32  |
| 12.        | บ้านโฮ่งรัตนวิทยา        | 594     | 3             | 3   | 2   | 1   | 2   | 1   | 12  |
| 13.        | ราชประชานุเคราะห์26      | 505     | 2             | 1   | 1   | 2   | 2   | 2   | 10  |
| 14.        | เวียงเจดีย์วิทยา         | 1,299   | 5             | 5   | 5   | 4   | 4   | 4   | 27  |
| 15.        | แม่ตื่นวิทยา             | 708     | 3             | 3   | 3   | 3   | 1   | 1   | 14  |
| 16.        | นาทรายวิทยาคม            | 353     | 1             | 1   | 2   | 1   | 1   | 1   | 7   |
| 17.        | ทุ่งหัวช้างพิทยาคม       | 552     | 3             | 2   | 1   | 3   | 1   | 1   | 11  |
| รวมทั้งหมด |                          | 18,167  | 72            | 69  | 70  | 58  | 50  | 50  | 369 |

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน จำนวน 2 ฉบับ แต่ละฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

#### ฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของครูสังคมศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สภาพและลักษณะการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คือ ใช้ ไม่ใช้ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ ใช้อะไรบ้าง และใช้เพียงใด โดยมี 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้

ตอนที่ 3 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended)

#### ฉบับที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สภาพและลักษณะการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) คือ ใช้ ไม่ใช้ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ ใช้อะไรบ้าง และใช้เพียงใด โดยมี 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended)

## การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้แหล่งวิทยาการชุมชน เพื่อจัดการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา และวิชาอื่น ๆ จากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัย
2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาและวิชาอื่น ๆ
3. นำผลการศึกษาจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แหล่ง วิทยาการชุมชนเพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและ แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องทางด้าน ภาษา
6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะกลับมาปรับแก้อีกครั้งหนึ่ง แล้วให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอน วิชาสังคมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน ตรวจสอบสำนวนภาษา และความถูกต้องในด้านเนื้อหา เพื่อความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้ถาม และผู้ตอบ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยแบบสอบถาม สำหรับครูผู้สอน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 และแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ได้ค่าความ เชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง
8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการและอาจารย์ใหญ่ เพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 82 คน นักเรียน จำนวน 369 คน และได้รับแบบสอบถามคืน ทั้งครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและนักเรียน คิดเป็น ร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for WINDOW (Statistical Packages For The Social Sciences for Window) เพื่อหาค่าสถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentages)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและลักษณะการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน คำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน นำมาเรียบเรียงจัดลำดับความสำคัญตามความถี่ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง จากมากไปหาน้อย

### การแปลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการแปลผลข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำพูน โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- |         |         |   |     |                                          |
|---------|---------|---|-----|------------------------------------------|
| มาก     | หมายถึง | 3 | คือ | ใช้แหล่งวิทยาการจำนวน 3 ครั้ง / ภาคเรียน |
| ปานกลาง | หมายถึง | 2 | คือ | ใช้แหล่งวิทยาการจำนวน 2 ครั้ง / ภาคเรียน |
| น้อย    | หมายถึง | 1 | คือ | ใช้แหล่งวิทยาการจำนวน 1 ครั้ง / ภาคเรียน |
| ไม่ใช้  | หมายถึง | 0 | คือ | ใช้แหล่งวิทยาการจำนวน 0 ครั้ง / ภาคเรียน |

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยการปรับมาจากเกณฑ์ของบุญส่ง นิลแก้ว และคณะ (2539, หน้า 146) ดังนี้

- |                              |         |            |
|------------------------------|---------|------------|
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00 | หมายถึง | ใช้มาก     |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 | หมายถึง | ใช้ปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 – 1.49 | หมายถึง | ใช้น้อย    |
| ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49 | หมายถึง | ใช้น้อยมาก |